

i alt 12 Bind foruden nogle „Ergänzungsbände“, der omhandler særlige Sider af tysk Liv i den nyeste Tid; denne Tidsalder blev saa Emnet for et nyt Arbejde: *Deutsche Geschichte der jüngsten Vergangenheit und Gegenwart* (1912—13). Samtidig udfoldede han en stor Lærervirksomhed i Leipzig og fik her oprettet et særligt Seminarium for universal- og kulturhistoriske Studier. Da han pludselig bortreves, mistede tysk Historieskrivning en af sine ejendommeligste Skikkelser.

Kr. E.

Den 11. August 1915 døde Prof. Heinrich Brunner. Han var født i Øvre Østerig, og efter at have været Lærer ved flere østrigske og tyske Universiteter kaldtes han 1873 til Berlin, hvor han endnu ved sin Død var Professor i tysk Retshistorie. Da Brunner d. 21. Juni 1910 fyldte 70 Aar, blev han i det Festskrift, som tilegnedes ham, hyldet som den øverste indenfor sin Videnskab. Hans Skrifter have da ogsaa i høj Grad brudt Vej og sat Spor ved deres skarpe Syn og kloge Opfattelse, der i lige Grad tog Hensyn til Sagens juridiske Kjerne, Tidens Tilstande og de praktiske Forhold. Med stor Taknemlighed er derfor ogsaa hans omfattende og righoldige *Deutsche Rechtgeschichte* (I² 1906, II 1892) bleven modtaget. Det er især paa den ældre germanske Rets Omraade — hans Retshistorie omfatter ogsaa kun Tiden til o. 900 — at Br. har fremdraget meget nyt, saaledes om de gamle Folkelove og om Overgangen fra Retslivet i det romerske Samfunds lavere Kredse til Love og Praxis i de ældste germanske Stater. Særlig har Br. viet Diplomerne, som man tidligere havde forsømt under Studiet af Retshistorien, dybtgaaende Undersøgelser, som ogsaa have været i høj Grad frugtbringende for Diplomatiken. Berømt er dog især hans *Entstehung der Schwurgerichte*. Da denne Bog udkom 1872, udtalte Sohm, at efter at Tydske, Englændere og Fransk-mænd længe have kæmpet om Edsvorneretten var af oldgermansk, angelsaksisk, anglonormannisk, skandinavisk, fransk eller endnu anden Herkomst, har Br. nu paa glimrende Maade løst Spørgsmaalet og paavist, at den har sin Oprindelse

fra den af de frankiske Konger gennem deres udsendte Dommere anvendte inkvisitoriske Undersøgelse med Hjælp af beedigede Naboers Udsagn; „Sejrspalmen er i Kampen tilfaldet de Tydske“. Senere er det dog blevet paavist, at en Anklagejury — om hvilken Br. havde sagt, at allerede Tilværelsen af en saadan vilde være farlig for hans Lære — var i Virksomhed i Danelagen i England paa en tidligere Tid end Normannernes Erobring (Steenstrup, Maitland, Liebermann), hvorfor flere Forskere have antaget, at ogsaa en Indvirkning fra Nordboerne og deres Ret har gjort sig gjældende (Amira, Vinogradoff), medens dog alle indrømme, at den Form og Art, hvormed Rettergangen ved Edsvorne fremtræder i det anglonormanniske England, er en Udvikling af den frankiske Inkvisitionsproces. Sin store Fortrolighed med den engelske Ret lagde Br. ogsaa for Dagen i andre Arbejder, saaledes i hans Grundrids af de engelske Retskilders Historie, med et Tillæg om de normanniske (1909).

Joh. Stp.

Axel Garboe har i sin Disputats *Kulturhistoriske Studier over Ædelstene med særligt Henblik paa det 17. Aarhundrede* sat sig det formaal, dels at belyse, hvad det 17. aarhundredes medicinske studerende kunde faa at vide gennem studiet af datidens stenbøger, dels at vise, hvorledes kritik og tvivl overfor stenedes formodede værdifulde egenskaber stadig voksede igennem aarhundredet og tilsidst truede med at reducere dem og deres medicinske virkninger in absurdum. Med megen flid og dygtighed har forf. her samlet et righoldigt og kulturhistorisk værdifuldt stof fra det 17. aarhundredes lærde latinske værker om lapidologi, og gennem talrige gode citater gøres der klart og fornuftigt rede for, hvad det var man dengang troede om ædelstenenes virkningsfulde natur, og hvorledes man anvendte dem som amuletter og paa forskellig maade som medicin til indvortes brug.

For dem der dyrker kulturhistoriske studier, er det altid lærerigt at gøre bekendtskab med specialarbejder, der som dette behandler en bestemt tidsalders syn paa en eller anden særlig